

บรรณานุกรม

- กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, สมเด็จพระมหาสมณเจ้า. 2504. **พุทธประวัติ เล่ม 1 (หลักสูตร
นักธรรมและธรรมศึกษาชั้นตรี)**. พิมพ์ครั้งที่ 40. กรุงเทพฯ: มงกุฎราชวิทยาลัย.
- กวีวราภรณ์, พระครู. 2538. **บูรพาจารย์รำลึก พิธีสมโภชมณฑลบูรพาจารย์ : 9-11 เมษายน
2538 วัดสามแก้ว อ.เมือง จ.ชุมพร**. ชุมพร: ชุมพรการพิมพ์.
- คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิม
พระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระ
ชนมพรรษา 6 รอบ. 2544. **วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์
และภูมิปัญญา จังหวัดชุมพร**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมพระยาดำรงราชานุภาพ. 2504. **สาส์นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ**. กรุงเทพฯ: องค์การคำคุณา.
น. ณ ปากน้ำ. 2539. "จิตรกรรมฝาผนัง วัดสามแก้ว ชุมพร." **เมืองโบราณ**, 22, 1 (มกราคม –
มีนาคม 2539).
- นิรนาม. 2524. **ประวัติและผลงานของพระยาอนุศาสนจิตรกร**. พิมพ์ในงานศพคุณหญิง
บำรุงราชบริภาส (อำพัน สุนทรเวช). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บูรพาศิลป์การพิมพ์.
- ปรมาลิขิตชินโรส, สมเด็จพระ. ม.ป.ป. **พระปฐมสมโพธิกถา**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด
รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. ม.ป.ป. **พระเป็นเจ้าของพราหมณ์**. พิมพ์ครั้งที่ 3.
ม.ป.ท.
- สงวน รอดบุญ. 2522. **ลัทธิและสกุลช่างศิลปะตะวันตก**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สันติ เล็กสุขุม. 2552. **ประวัติศาสตร์ศิลปะไทย (ฉบับย่อ) การเริ่มต้นและการสืบเนื่องงาน
ช่างในศาสนา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.
- สันติ เล็กสุขุม และ กมล ฉายาวัฒน์. 2524. **จิตรกรรมฝาผนังสมัยอยุธยา**. กรุงเทพฯ:
เจริญวิทย์การพิมพ์.
- เสมอชัย พูลสุวรรณ. 2539. **สัญลักษณ์ในงานจิตรกรรมไทยระหว่างพุทธศตวรรษที่ 19-24**.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระอินมคุณมณี (พินิจ พุทธโร), เจ้าอาวาสวัดสามแก้ว จังหวัดชุมพร. สัมภาษณ์ 3 สิงหาคม
2550.

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ นางนิลบล ขอรวมเดช

หน่วยงาน วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ที่ตั้งหน่วยงาน 86 ถนนตรีเพชร เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

หน้าที่ อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปกรรมไทย รับผิดชอบวิชาวิจัยศิลปหัตถกรรม
หลักการวิจัยศิลปกรรม ศิลปะประจำชาติ ประวัติและแบบอย่างศิลปะไทย

งานที่ได้รับ กรรมการบริหารงานเครือข่ายการจัดการความรู้ มหาวิทยาลัยฯ

กรรมการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถาบันสู่ระดับสากล

ผู้ประเมินคุณภาพภายนอกระดับอาชีวศึกษา ของสมศ.

วุฒิการศึกษา

ครุศาสตรมหาบัณฑิต (คม. ศิลปศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำเร็จ

การศึกษาปี 2539

ครุศาสตรบัณฑิต (คบ. ศิลปศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำเร็จปี

การศึกษา 2524

มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา สำเร็จปีการศึกษา 2520

ผลงานวิชาการ

งานวิจัย

- เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างผู้ที่จบจากมัธยมศึกษาตอนปลายกับประกาศนียบัตรวิชาชีพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาเขตเพาะช่าง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- การเรียงลำดับภาพสลักลายเส้นชาดกบนเพดานในอุโมงค์ วัดศรีชุม จังหวัดสุโขทัย
- การเปลี่ยนแปลงของจิตรกรรมฝาผนังในภาคใต้ของไทย ทำร่วมกับนายบรรลือ ขอรวมเดช

ภาคผนวก

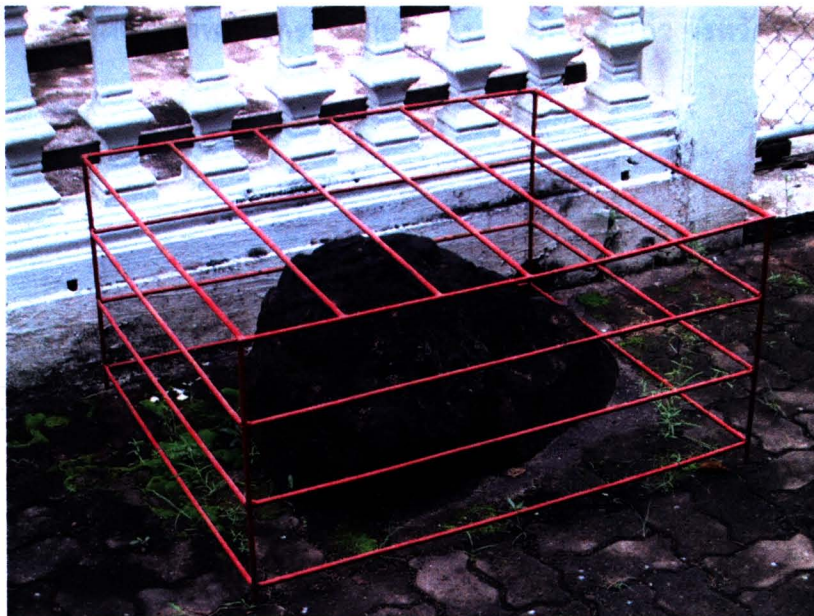
ภูมิทัศน์วัดสามแก้ว จังหวัดชุมพร

ภาพที่ 1 อุโบสถวัดสามแก้ว ตำบลนาชะอัง อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

ภาพที่ 2 อุโบสถ วัดสามแก้ว ด้านหน้ามีมุขยื่นออกมา มี 1 ประตู 2 หน้าต่าง

ภาพที่ 3 ก้อนหินซึ่งใช้แทนโบสถ์มา ของอุโบสถ วัดสามแก้ว จังหวัดชุมพร

ภาพที่ 4 รูปเหมือนพระธรรมวโรดม ประดิษฐานที่วัดสามแก้ว

การจัดวางภาพจิตรกรรมภายในอุโบสถ วัดสามแก้ว จังหวัดชุมพร

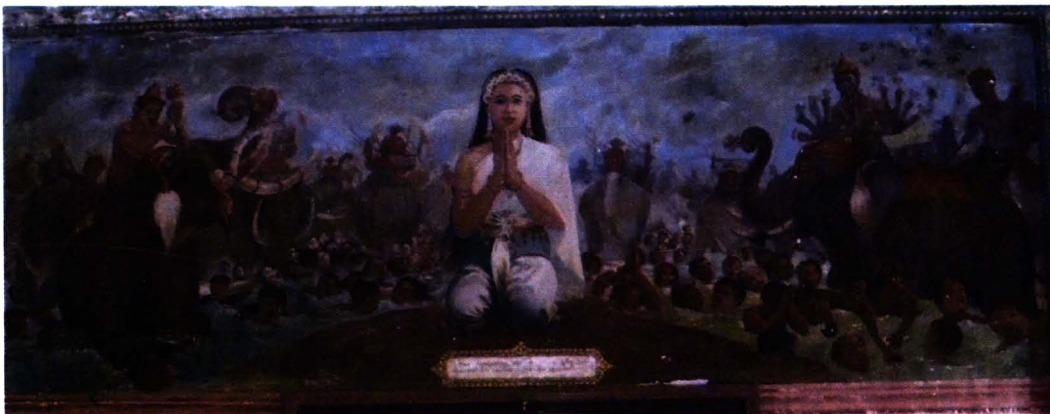
เทวดาเหาะ

เทพชุมนุม

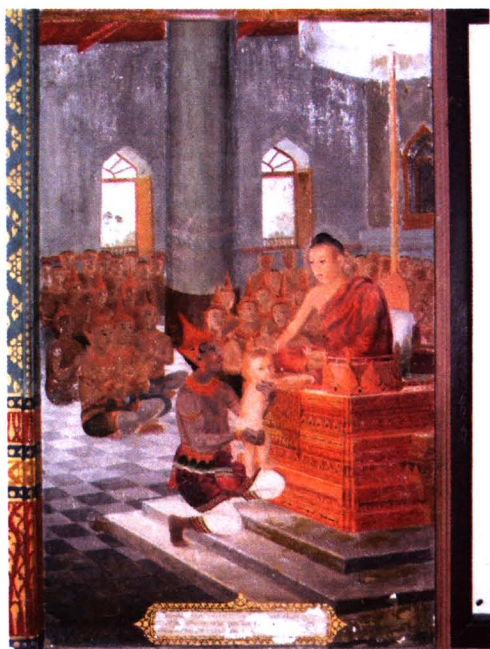
ฎีกาพาหุง

ภาพที่ 5 ลักษณะการวางภาพในอุโบสถ วัดสามแก้ว ช่วงระหว่างหน้าต่างเป็นภาพฎีกาพาหุง หรือพุทธประวัติ เหนือขึ้นไปเป็นเทพชุมนุม และตอนบนสุดก่อนถึงช่องลมลายฉลุจะเป็นภาพเทวดานางฟ้าเหาะ

ภาพฎีกาพาหุง 8 ประการ
ที่ผนังด้านซ้าย ระหว่างช่องหน้าต่าง

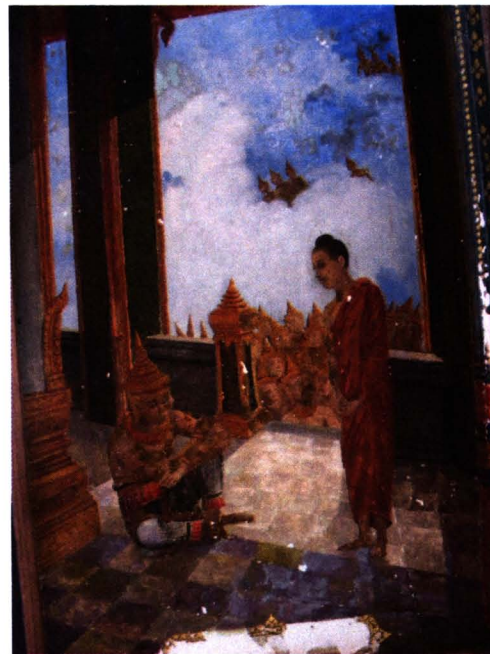
ภาพที่ 8 ตอนทรมานพระยาวิสวดิมาร ในฎีกาพาหุง หรือตอนमारผจญปวิรรตในพุทธประวัติ
ผนังด้านสกัดตรงข้ามพระประธาน อยู่เหนือประตูทางเข้า

ภาพที่ 9 ด้านซ้ายเป็นตอนโปรดอาฬวกยักษ์ ด้านขวาเป็นตอนทรมารช้างนาฬาคีรี ที่ผนังด้านซ้าย

ภาพที่ 10 ตอนโปรดองคฺลีมาล ตอนนางจินจมานวิกากล่าวหาว่าพระพุทธองค์ทำให้นางมีครรภ์
ตอนโปรดสักกนิครนถ์บุตร (ตำแหน่งภาพดูจากผังในหน้า18)

ภาพที่ 12 ด้านซ้ายเป็นตอนโปรดพญานันโทปนันทนาถ และด้านขวาเป็นตอนโปรดท้าวพกา
พรหม (ตำแหน่งภาพดูจากผังในหน้า18)

ตัวอย่างภาพเทพชุมนุม

ภาพที่ 13 เทพประจำวันจากด้านซ้ายมือมาตามลำดับได้แก่ พระพุทธ พระพญหัสบดี พระศุกร์ พระเสาร์ และพระเกตุ

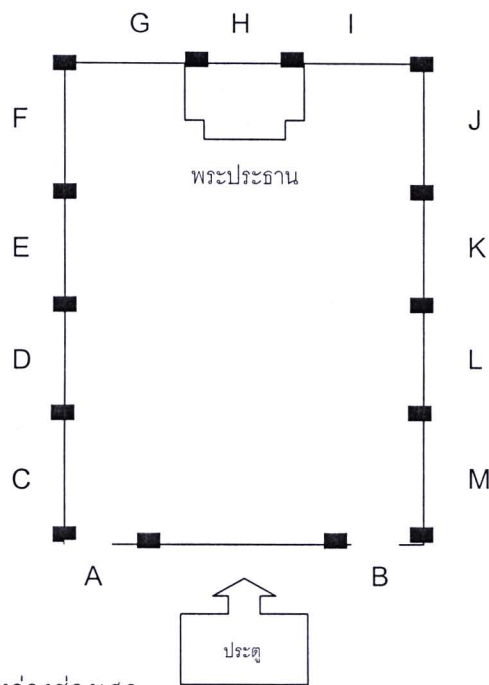

ภาพที่ 14 เทพในศาสนาฮินดู ได้แก่ พระอิศวร พระนารายณ์ พระพรหม ตามลำดับ

ภาพที่ 15 เทพและพระโพธิสัตว์ ได้แก่ ครุฑ พระอรุณ พระอัศวิน พระปัญจคีรีขร และ พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร

รายชื่อและตำแหน่งของเทพชุมนุมที่ผนังอุโบสถ

เทพชุมนุม เขียนอยู่ระหว่างช่องเสา

ช่อง A พระอุมาแบ่งภาคเป็นกาฬิยาเทพอสูร พระอุมาภคินี พระคงคา (เรียงจากซ้ายมาขวา)

ช่อง B พระศรีสวดี พระโกลศพ พระลักษมี

ช่อง C พระกัลกียาวตาร พระรามจันทราวตาร พระกฤษณาวตาร พระราหู พระอังคาร (เรียงจากล่างขึ้นบน)

ช่อง D พระพุท พระพฤษภสดี พระศุกร์ พระเสาร์ พระเกตุ

ช่อง E พระปรัศูรามวตาร พระรามนาวตาร พระนรสิงหาวตาร พระกามเทพ พระขันทุกุมาร

ช่อง F พระนนทิ พระฤกษ์ พระวรุณ พระยมเทพ

ช่อง G พระจันทร พระพิฆเนศวร พระเวสสุวรรณ (เรียงจากซ้ายมาขวา)

ช่อง H พระสันตติต พระนิมมานรดี พระปรนิมปีดาสวดี

ช่อง I พระอิศวร พระนารายณ์ พระพรหม

ช่อง J พระพายู พระฤกษ์กะลัยโกษ พระอาทิตย์ พระอินทร์ (เรียงจากบนลงล่าง)

ช่อง K พระวัชรปาณีโพธิสัตว์ พระรัตนปาณีโพธิสัตว์ พระวิศวาปาณีโพธิสัตว์ พระกัษัยชยคุ
โพธิสัตว์

ช่อง L พระครุฑ พระอรุณ พระอัศวิน พระปัญจคีรีขร พระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์

ช่อง M พระไวยโรจนะโพธิสัตว์ พระอักโษภยะโพธิสัตว์ พระรัตนสัมภาวะโพธิสัตว์ พระอโมฆสิทธิ
โพธิสัตว์

